

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана
Франка

Є.М.Мисечко, *Б.В.Свищ, М.В. Федьович,*

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КОМБІНОВАНОГО УРОКУ.

**(Матеріали для семінарських занять із методики
фізики)**

Житомир 2012

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КОМБІНОВАНОГО УРОКУ.

МЕТА. Поглибити розуміння особливостей сучасного комбінованого уроку. Оволодіти основними способами організації роботи учнів на уроках фізики комбінованого типу.

	Основні питання	Форми роботи на семінарі	Література
	Комбінований урок в системі уроків шкільного курсу фізики.	Бесіда в поєднанні з невеликими повідомленнями студентів про структуру, місце і тенденції розвитку комбінованого уроку. Зведення повідомлень у певну систему. Підведення підсумків проведеної роботи.	6,С.230-231 8,С.19-21 55,С.356-357 3л,С.84-129 5л,С.150-157 10л,С.177-181
	Організація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках комбінованого типу.	Конкурс запропонованих варіантів педагогічного керівництва навчально-пізнавальною діяльністю учнів при проведенні комбінованого уроку. Порівняльний аналіз запропонованих варіантів.	21,С.104-136 38,С.69-71 3л,С.46-84 4л,С.104-115 7л,С. 14-58 9л,С.108-118 11л,С.105-110 С.89-127
	Шляхи підвищення ефективності комбінованого уроку.	Організація автором виступу обміну думками з питань, що стосуються усунення диспропорцій у структурі комбінованого уроку. Рецензування виступу.	32,С.77-107 56,С.6-14 6л,С.58-100 13л,С.5-14
	Структурно-логічна схема уроку «Властивості електромагнітних хвиль»	Аргументований захист розробленої структурно-логічної схеми уроку. Аналіз та критична оцінка запропонованої схеми.	58,С.184-186 59,С.216 81,С.75-145

КОНТЕКСТНІ ЗАВДАННЯ

1. Які особливості структури традиційного і сучасного комбінованого уроку. Наведіть як ілюстрацію два-три приклади вдалих, на вашу думку, комбінованих уроків з педагогічної практики.

2. В якому напрямі здійснюється пошук шляхів удосконалення комбінованого уроку в сучасній школі?

3. Критикуючи шаблонну структуру комбінованого уроку, іноді вважають, що структура уроку має бути довільною, щоб не сковувати дій вчителя, його творчих пошуків. А яка ваша думка з цього приводу? Аргументуйте свою позицію.

4. Спостереження за навчальним процесом показує, що комбінованому уроку часто властивий такий недолік: часу на вивчення нового матеріалу не вистачає тому, що він витрачається на перевірку домашнього завдання, а перевірка домашнього завдання потребує багато часу тому, що матеріал не досить добре вивчено. Запропонуйте шляхи подолання описаного протиріччя.

5. На прикладі відвіданих під час педагогічної практики комбінованих уроків розкрити залежність між співвідношенням змістовної, методичної і організаційної сторін уроку та характером пізнавальної діяльності учнів.

6. Взаємозв'язок яких компонентів дає змогу розглядати урок як цілісну систему?

7. У посібнику [4л, С.106] сказано, що «деякі вчителі найбільш продуктивну початкову частину уроку використовують для вивчення нового навчального матеріалу, а усне опитування раніш вивченого матеріалу переносять з початку на кінець уроку».

8. Викладіть своє розуміння висловленого і ставлення до такого підходу.

9. Пояснивши новий матеріал один раз, учитель здебільшого пропонує якому-небудь учневі повторити його. І рідко сам учитель пояснює те саме вдруге. В.Ф.Шаталов з приводу пояснення нового матеріалу висловлюється так: «Найважчі місця я пояснюю, якщо потрібно, і третій і четвертий раз - коротше, схематичніше, поки всі не зрозуміють суть. Головне, щоб всі зрозуміли» [12л,С.15]. А як би ви поступили? Обґрунтуйте свою відповідь.

10. Що мав на увазі М.І.Махмутов, коли стверджував, що не один методист не може врахувати всіх варіантів навчальних ситуацій, які виникають на уроці, і не може дати вчителю готових рецептів на всі випадки життя. Тільки знання викладачем загальних закономірностей, принципів і правил дидактики, змісту і сутності уроку як форми організації навчально-виховного процесу може бути гарантією підвищення якості і ефективності навчання і виховання учнів [3 л,С.5-61.]. Обґрунтуйте своє особисте ставлення до цієї думки.

ЗАВДАННЯ З НДРС

1. За допомогою теоретичних і експериментальних досліджень виявити шляхи підвищення ефективності комбінованого уроку фізики в середній школі.

2. Провести історико-педагогічне дослідження на тему «Становлення та розвиток структури і змісту комбінованого уроку».

3. Виявити можливості методів наукового пізнання у вдосконаленні навчально-виховного процесу при проведенні уроків фізики.

4. Встановити види навчальної діяльності, які при проведенні комбінованих уроків викликають в учнів інтерес, сприяють продуктивному засвоєнню знань.

5. Вивчити методику проведення комбінованих уроків у школі, де ви проходили педпрактику. Проаналізувати одержані матеріали з позицій своєї майбутньої професійної діяльності. Дати методичні рекомендації щодо поліпшення якості навчально-виховної роботи на уроці.

6. Провести експериментальне дослідження, яке б дало змогу виявити оптимальний варіант методики оволодіння навчальним матеріалом, зміст якого характеризується різними структурними компонентами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ванєєв А.А. та інші. Викладання фізики в 10 класі. -К: Рад.школа, 1980.-160 с. .
2. Гончаренко С.У Фізика (підручник)*. 11 Освіта 2002, 2005,
3. Махмутов М.И. Современный урок: Вопросы теории.-М.:Педагогика,1981.-192 с.
4. Муравьев А.В. Как учить школьников самостоятельно приобретать знания по физике.-М.:Просвещение,1970.-160 с.
5. Онищук В.О. Типи, структура і методика уроку в школі.-К.:Рад.школа, 1973.-160 с.
6. Онищук В.О. Організація навчання в умовах кабінетної систми.-К.:Рад.школа, 1980.-101 с.
7. Охитина Л.Т. Психологические основы урока.-М.:Просвещение, 1977.-96 с.
8. Педагогічний пошук/Упоряд.І.М.Баженова, Пер. з рос. -К: Рад.шк., 1988.-496 с.
9. Современный урок биологии:Пособие для учителя/В.Н.Максимов Г.И. др.-М.,-Просвещение, 1985.-160 с.
10. Сорокин Н.А. Дидактика:Учебное пособие для студентов пед.институтов.-М_-Просвещение, 1974.-222 с.
11. Тонконогая А.П. Дидактические особенности урока в вечерней школе.-М.:Просвещение, 1984.-128 с.
12. Урок математики в школі/За ред. Г.П.Бевза--К.: Рад.школа, 1977.-110 с.
13. Учителі-методисти радять і пропонують:Посібник для ачителя/Упоряд.А.Я.Самардак. За ред. О.І.Бугайова.-К.: Рад-школа, 1990.-143 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Альбін К.В. та ін. Методика викладання фізики. - К.:Вища школа, 1970. - 300 с.
2. Анциферов Л.И., Пищиков И.М. Практикум по методике и технике школьного физического эксперимента. - М.: Просвещение, 1984. - 255 с.
3. Білий М.С. Методика викладання фізики а 6 і 7 класах.-К.:Рад. школа. 1971. - 256 с.

4. Богдан В.И. и др. Практикум по методике преподавания физики. - Минск: Вышедшая школа, 1979. - 160 с.
5. Борбат О.М., Смолянець В.В. Методика викладання оптики: Посібник для вчителів. - К.: Рад.школа, 1978. - 110 с.
6. Бугаев А.И. Методика преподавания физики в средней школе: Теоретические основы. - М.: Просвещение, 1981. - 288 с.
7. Величко С.П., Ковальов І.З. Лазер у шкільному курсі фізики. - К.: Рад.школа, 1989. - 143 с.
8. Воловик П.М. та ін. Методика навчання фізики у восьмирічній школі /За ред. М.Й.Розенберга. - К.: Рад.школа, 1969. - 268 с.
9. Воловик П.М. Вивчення світлових явищ у 7 класі: Посібник для вчителя. - К.: Рад. школа, 1988. - 87 с.
10. Гайдучок Г.М., Нижник В.Г. Фронтальний експеримент з фізики в 7-11 класах середньої школи: Посібник для вчителя. -К.: Рад. школа, 1989. - 175 с.
11. Глазунов А.Т. Методика преподавания физики в средней школе: Электродинамика нестационарных явлений. Квантовая физика -М.: Просвещение, 1989. - 272 с.
12. Голин Г.М. Вопросы методологии физики в курсе средней школы. - М.: Просвещение, 1987. - 127 с.
13. Гончаренко С.У. Методика навчання фізики в середній школі. Механіка:Посібник для вчителів.-К.:Рад.школа, 1984.-208 с.
14. Гончаренко С.У. Методика навчання фізики в середній школі. Молекулярна фізика: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1988. - 171 с.
15. Гончаренко С.У., Розенберг М.Й. Методика навчання фізики в середній школі. Коливання і хвилі. Оптика. Теорія відносності. Фізика атомного ядра.- К.:Рад.школа, 1974.-230 с.
16. Гончаренко С.У. Формування наукового світогляду учнів під час вивчення фізики: Посібник для вчителя. - К.:Рад.школа, 1990. - 208 с.

17. Гончаренко С.У., Розенберг М.Й. Методика навчання фізики в середній школі. Загальні питання.Механіка: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1984. - 264 с.
18. Гусарєв Б.І. Фізика в сучасному виробництві:Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1981. - 128 с.
19. Гутман В.И., Мощанский В.Н. Алгоритмы решения задач по механике в средней школе: Кн. для учителя. - М.: Просвещение, 1988. - 95 с.
20. Дуков В.М. Исторические обзоры в курсе физики средней школы Пособие для учителей, - М.: Просвещение, 1983. - 160 с.
21. Ерунова Л.И. Урок физики и его структура при комплексном решении задач обучения: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1988. - 160 с.
22. Ефименко В.Ф. Методологические вопросы школьного курса физики. - М.: Педагогика, 1976. - 224 с.
23. Закота Л.А., Ляшенко О.І. Проблемне навчання фізики: Посібник для вчителів. - К.: Рад. школа, 1985. - 96 с.
24. Зверева Н.М. Активизация мышления учащихся на уроках физики: Из опыта работы. Пособие для учителей.- М.: Просвещение, 1980.- 112 с.
25. Иванова Л.А. Активация познавательной деятельности учащихся. Пособие для учителей.- М.:Просвещение, 1980. - 160 с.
26. Калапуша Л.Р. Моделювання у викладанні фізики в школі.- К.:Рад. школа, 1968. - 124 с.
27. Каменецкий С.Е., Орехов В.П. Методика решения задач по физике в средней школе: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1987. - 336 с.
28. Контроль знаний учащихся по физике. Под ред.В.Г.Разумовского. Р.Ф.Кривошаповой. - М.: Просвещение, 1982. - 208с.
29. Коршак Є.В.,Миргородський Б.Ю. Методика і техніка шкільного фізичного експерименту: Практикум.-К.; Вища школа, 1981.-280 с.
30. Коршак Є.В., Гончаренко СУ., Коршак Н.М. Методика розв'язування задач з фізики: Практикум. - К.: Вища школа, 1976. 240 с.
31. Ланіна І.Я. Позакласна робота з фізики. – К. Рад.школа, 1983.- 206 с.

32. Ланина И.Я. Формирование познавательных интересов учащихся на уроках по физике: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1985. - 128 с.
33. Лыков В.Я. Эстетическое воспитание при обучении физике: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1986. 144 с.
34. Малафеев Р.И. Проблемное обучение в физике в средней школе.- М.: Просвещение, 1980. - 127 с.
35. Марон А.Е. и др. Методика учебных занятий по физике в вечерней школе.- М.:Просвещение, 1990.-175 с.
36. Межпредметные связи курса физики в средней школе /Под ред. Ю.И.Дика, И.К.Турышева. - М.:Просвещение, 1987. - 191 с.
37. Межпредметные связи естественно-математических дисциплин Пособие для учителей /Под ред. В.Н.Федоровой.-М.:Просвещение, 1980. - 208 с.
38. Методика преподавания физики в 7-8 классах средней школы /Под ред. В.П.Орехова и А.В.Усо. - М.; Просвещение, 1992»-284 с.
39. Методика преподавания физики в средней школе: Частные вопросы /Под ред. С.Е.Каменского, Л.А.Ивановой. - М.:Просвещение, 1987. - 336 с.
40. Методика факультативных занятий по физике/Под ред. О.Ф.Кабардина, В.А.Орлова. - М.:Просвещение, 1988. - 240 с.
41. Методика преподавания физики в средней школе: Молекулярная физика. Электродинамика /Под ред. С.Т.Ламаша. - М.:Просвещение, 1987. - 256 с.
42. Методика преподавания школьного курса физики. Часть 1: Общие вопросы /Под ред. А.В.Перышкина. - М. МГПИ, 1979.-248 с.
43. Методика преподавания школьного курса физики. Часть 2: Частные вопросы) /Под ред. А.В.Перышкина. - М.: МГПИ, 1980. -368 с.
44. Методика преподавания физики в 8-10 классах средней школы. Часть 1 /Под ред. В.П.Орехова и А.В.Усовой. - М.:Просвещение, 1980. - 320 с.
45. Методика преподавания физики в 8-10 классах средней школы. Часть 2 /Под ред. В.П.Орехова и А.В.Усовой. - М.Просвещение, 1980. - 351 с.
46. Мисечко Є.М-, Гончаренко С.У. Контрольні роботи з фізики для 8-10 класів. - К.: Рад. школа, 1983. - 176 с.

47. Мисечко Є.М. та ін. Задачі з фізики: Методичні рекомендації. - Житомир: ЖДПІ, 1992. - 140 с.
48. Мисечко Є.М. Навчальний фізичний експеримент в школі,-Житомир: ЖДПІ, 1995. - 117 с.
49. Міжпредметні зв'язки під час вивчення фізики в середній школі/ За ред. О.В.Сергєєва. - К.: Рад. школа, 1979. - 118 с.
50. Мощанський В.М. Формування світогляду учнів під час вивчення фізики. - К.: Рад. школа, 1981. - 144 с.
51. Мощанский В.Н., Савелова ЕВ. История физики в средней школе. - М.: Просвещение, 1981. - 205 с.
52. Научные основы школьного курса физики/Под ред. С.Я.Шамаша, З.Е.Эвенчик. - М.: Педагогика, 1985. - 240 с.
53. Оноприенко О.В. Проверка знаний, умений и навыков учащихся по физике в средней школе. - М.: Просвещение, 1988.-128 с.
54. Осадчук Л.А. Методика преподавания физики: Дидактические основы. - Киев-Одесса: Вища школа, 1984. - 352 с.
55. Основы методики преподавания физики в средней школе /Под ред. А.В.Перышкина. - М.: Просвещение, 1984. - 398 с.
56. Підвищення ефективності уроків фізики. Збірник статей /За ред. О.І.Бугайова. - К.: Рад школа, 1986. - 152 с.
57. Підласий І.П. Як підготувати ефективний урок.-К.:Рад. школа, 1989. - 204с.
58. Планирование учебного процесса по физике в средней школе /Под ред. Л.С.Хижняковой.- М. Просвещение, 1982. - 224 с.
59. Планування навчально-виховного процесу з фізики у 9-11класах середньої школи /За ред. проф. О.І.Бугайова. - К: Рад. школа, 1989. - 261 с.
60. Политехническое образование и профориентация учащихся в процессе преподавания физики в средней школе/Под ред. А.Т.Глазунова, В.А.Фабриканта. - М.: Прозвещение,1985. - 159с.

61. Резников Л.И. Преподавание физики в средних профессионально-технических училищах: Метод, пособие. – М. Высшая школа, 1977. - 207 с.
62. Розв'язування задач з фізики: Практикум /За загальною ред. Є.В.Коршака. - К.: Вища школа, 1986. - 312 с.
63. Савченко В.Ф. Фізика в школі і науково-технічний прогрес: Посібник для вчителів. - К.: Рад.школа, 1978. - 128 с.
64. Семикін М.П., Любичанковський В.А. Методологічні питання в курсі фізики середньої школи: Посібник для вчителів. - К: Рад. школа, 1982. - 88 с.
65. Сергеев А.В. Наблюдения учащихся при изучении физики на первой ступени обучения: Пособие для учителей. - К.:Рад.школа, 1987. - 152 с.
66. Сергеев А.В. Наблюдения учащихся при изучении физики на второй ступени обучения: Пособие для учителей. - К:Рад.школа, 1988. - 176 с.
67. Сичевська З.В. Вивчення основ молекулярно-кінетичної теорії і термодинаміки в середній школі. - К.: Рад.школа, 1979.-160 с.
68. Сычевская З.В. и др. Проверка результативности обучения физике: Пособие для учителей. - К.: Рад.школа, 1986. - 175 с.
69. Спасский Б.И. Вопросы методологии и историзма в курсе физики средней школы. - М.: Просвещение, 1975. - 95 с.
70. Современный урок физики в средней школе/Под ред. В.Г.Разумовского, Л.С.Хижняковой. - М.: Просвещение, 1983. - 224 с.
71. Терентьев М.М. Демонстрационный эксперимент в проблемном обучении. - М.: Просвещение, -1978.- 104 с.
72. Турдикулов З.А. Экологическое образование и воспитание учащихся в процессе обучения физике: Книга для учителя. – М. Просвещение, 1988. - 126с.
73. Туришев І.К., Лук'янов Ю.І. Викладання фізики у 8 класі.- К.: Рад.школа, 1979, - 174 с.
74. Усова А.В., Завьялов В.В. Воспитание учащихся в процессе обучения физике. - М.: Просвещение, 1984. - 143 с.

75. Усова А.В., Вологодская ЗЛ. Самостоятельная работа учащихся по физике в средней школе. - М.: Просвещение, 1981.-158 с.
76. Усова А.В., Завьялов В.В. Учебные конференции и семинары по физике в средней школе. - М.: Просвещение, 1975. - 111с.
77. Хорошавин С.А. Техника и технология демонстрационного эксперимента. - М.: Просвещение, 1978. - 174 с.
78. Хорошавин С.Л. Физический эксперимент в средней школе: 6-7 кл. - М.: Просвещение, 1988. - 175 с.
79. Шарко В.Д. Екологічне виховання учнів під час вивчення фізики. - К.: Рад. школа, 1990. - 207 с.
80. Шахмаев Н.М., Шилов В.Ф. Физический эксперимент в средней школе: Механика. Молекулярная физика, Электродинамика.- М.: Просвещение, 1989. - 255 с.
81. Шахмаев Н.М., Павлов Н.И., Тыщук В.И. Физический эксперимент в средней школе: Колебания и волн. Квантовая физика.-М.: Просвещение, 1991. - 223 с.
82. Шедеев Д. Демонстрационный эксперимент в преподавании физики. - М.: Просвещение, 1987. - 95 с.
83. Эвенчик З.Е. Преподавание механики в курсе физики средней школы. - М.: Просвещение, 1971. - 160 с.